

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Orbán László Tibor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Orbán László Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – ... jogtanácsos (Igazságügyi Minisztérium Jogi Szolgáltatási Főosztály, Budapest, Pf. 2.) által képviselt **Magyar Állam** alperes ellen kártalanítás iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. január 14. napján meghozott 33.P.20.153/2013/67. számú ítélete ellen az alperes részéről 68. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és az alperes marasztalását 10.000.000 (tízmillió) forintra és az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott kamataira leszállítja.

A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 300.000 (háromszázezer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 215.300 (kétszáztizenötezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 580. § (1) bekezdés II.a) pontjára alapított végleges keresetében 18.291.000 forint tőke és ebből 16.000.000 forint után 2012. július 27. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A követelt összegből 16.000.000 forintot kárpótlás, 2.691.000 forintot jövedelemkiesés címén érvényesített.

Előadta, hogy 2007. szeptember 26. napjától 2007. október 16. napjáig kiadatási fogvatartásban, ezt követően 2011. január 27. napjáig előzetes letartóztatásban volt. A Fővárosi Bíróság a 7.B.296/2009/100. számú ítéletével – melyet a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2011. október 13. napján meghozott 3.Bf.216/2011/16. számú végzésével helybenhagyott – felmentette az ellene emelt vád alól. Mindet összevetve 3 év és 3 hónapig el volt zárva a külvilágtól, korábbi életétől, munkájától, távol hazájától, szeretteitől, gyermekeitől és a családjától. Mindezt még elviselhetetlenebbé tette az a tény, hogy Sclerózis Multiplex betegségben szenved, mely ugyan az előzetes letartóztatás előtt alakult ki, de fogvatartása során immunomduláns kezelés hiányában jelentős mértékű kortüneti súlyosbodás lépett fel. Sérült az emberi méltósághoz, személyi szabadsághoz, a társadalmi életben való részvételhez fűződő, valamint az egészséghöz, munkához,

illetve munkavégzéshez való joga. Előzetes letartóztatása előtt adminisztrátorként dolgozott egy tisztítóipari cégnél, mely munkából havonta 300 euró jövedelemre tett szert. A megtéríteni kért kiesett jövedelme a magyarországi minimálbért (69.000 forint/hó) alapul véve 2.691.000 forint.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, hogy kizárólag a törvényben taxatív felsorolt, jogszerű személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések következményeiért áll fenn a felelőssége. Kártalanítási perben csak a kényszerintézkedéssel közvetlen okozati összefüggésben álló és kétséget kizáróan bizonyított károk érvényesíthetők alappal. A felperes által elszenvedett nem vagyoni sérelem csökkentésére igényelt kárpótlás összege eltúlzott, figyelemmel arra is, hogy a felperes a fogvatartással köztudomásúan rendszerint együtt járó sérelmek körén túlmutató hátrányt nem bizonyított. A vagyoni igénye alátámasztására a fogvatartást közvetlenül megelőzően végzett rendszeres, legális jövedelemszerző tevékenység igazolása és az ennek nyomán bizonyítottan benyújtott adóhatósági iratok, valamint a munkaszerződés szolgálhatnának bizonyítékkul. A feketegazdaságból származó, illegálisan megszerzett jövedelem nem irányadó az állammal szembeni kártalanítás megállapításakor, mivel az az ilyen módon elérhető bevétel legalizálását, törvényes elismerését jelentené. Nem követelhető kártalanítás címén az államtól olyan elmaradt jövedelemtérítés, amely vonatkozásában a közteherviselés alapját képező adóbevallási kötelezettségüket a kártalanítást igénylők nem teljesítették.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.691.000 forint tőkét és ennek 2013. január 9. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, míg 2013. július 1. napjától a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte továbbá a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 194.200 forint perköltséget. Egyebekben megállapította, hogy 1.500.000 forint eljárási illeték, valamint 108.204 forint előlegezett szakértői díj és 230.772 forint előlegezett tolmács díj az állam terhére marad.

Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettek szerint a felperesnek nemcsak az előzetes letartóztatásért, hanem a kiadatási őrizetért is jár a Be. 580. § (1) bekezdése szerint kártalanítás. A kiadatási őrizet a bírói gyakorlat alapján egyenértékű az előzetes letartóztatással, hiszen ugyanolyan szabadságelvonással járó kényszerintézkedés. A kártalanítás címén előterjesztett nem vagyoni kárigény vonatkozásában az elsőfokú bíróság utalt az Alkotmánybíróság 66/1991. (XII. 21.) AB számú és a 34/1992. (VI. 1.) AB számú határozatára. Értékelte azt a köztudomású és ezért bizonyításra nem szoruló tényt, hogy a személyi szabadság korlátozása, a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásban egyaránt megterhelőek és általában is károsak. Az ennek során elszenvedett sérelmek a szabadulást követő életvitelben, munkavégzésben is hátrányt jelenthetnek. Álláspontja szerint nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperes Sclerózis Multiplex betegségben szenved és jóllehet e betegsége már az előzetes letartóztatását megelőzően fennállt, de nyilvánvalóan a börtönben töltött idő annak romlásához is hozzájárulhatott. A felperes hosszú ideig nélkülözni volt kénytelen családját, így az élettársát és a gyermekeit is. A nem vagyoni kártérítés összecszerúségét az elsőfokú bíróság mindezek figyelembevételével, valamint az előzetes letartóztatásban és a kiadatási őrizetben töltött viszonylag hosszabb időtartamra tekintettel 10.000.000 forintban határozta meg. Megállapította, hogy ugyan a jövedelemkiesés vonatkozásában a felperes a keresete összecszerúségét igazolni nem tudta, de nem volt vitatható, hogy a kiadatási őrizetbe kerülésekor munkát végzett, ezért a Magyarországon adható minimálbér megfizetését

igényelte. Havi 69.000 forinttal számolva 39 hónap időtartamra alappal követelhetette 2.691.000 forint megfizetését. A perköltségről az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-ára hivatkozással rendelkezett.

Fellebbezésében az alperes az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság az elmaradt munkabér megfizetése iránti keresetet utasítsa el, és a felperes által fizetendő perköltséget 476.500 forintra emelje fel. Az alperes másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú perköltség összegének 357.623 forintra történő felemelésére irányult. Álláspontja szerint a fellebbezett körben az elsőfokú bíróság a tényállást helytelenül állapította meg, döntése iratellenes, illetve a rendelkezésre álló adatokból téves következtetést vont le, és ítéletét a Pp. 221. §-ában foglaltakat megsértve nem indokolta. Annak ellenére fogadta el bizonyítottnak a kidolgozatlan és igazolatlan felperesi igényt, hogy maga rögzítette tényként, miszerint a keresetösszegezését a felperes nem tudta igazolni. Az indokolás szerint nem volt vitatható, hogy a felperes elfogásakor munkát végzett, azonban az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy ezt a megállapítást milyen bizonyítékokat alapul véve tette. A felperes az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással szemben a Pp. 164. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem igazolta sem a fogvatartását közvetlenül megelőző időszakra vonatkozóan munkaviszonyának fennálltát, sem az állítólagos munkabérének összegét. Ezekre nézve kizárólag a személyes előadása állt rendelkezésre, de az sem nem elégséges a bírói bizonyosság fokát elérő bizonyításhoz, sem nem mentes az ellentmondásoktól. A felperes a csatolt iratok fordításáról nem gondoskodott, így azok tartalma nem ismert sem a bíróság, sem az alperes előtt, melyre tekintettel nem rendelkeznek az okiratoknak tulajdonított bizonyító erővel. Ilyen adatok mellett érthetetlen és téves az a bírói következtetés, miszerint a felperes elmaradt jövedelem iránti igénye megalapozott lenne. Minden alapot nélkülöz továbbá az a döntés, amely a követelés összegezését – erre irányuló felperesi kérelem hiányában, bizonyítékok nélkül és annak hangsúlyozásával, hogy a felperes keresetének összegezését igazolni nem tudta – a magyarországi minimálbér szerint állapítja meg, holott a felperes Magyarországon munkát soha nem végzett. Mindemellett a garantált bérminimum 2007 októberében nem 69.000 forint, hanem 65.500 forint volt. Az elsőfokú bíróság nem oldotta fel a felperes nyilatkozatai közötti ellentmondásokat. Az elsőfokú eljárás során a felperes állította, hogy adminisztrátor alkalmazottként dolgozott egy cégnél, de tett olyan nyilatkozatot is, miszerint neki volt egy cége. Dokumentummal egyik állítását sem támasztotta alá. Az alperes álláspontja szerint nem lett volna levonható más következtetés a rendelkezésre álló adatokból, minthogy a felperes nem tudta hitelt érdemlően igazolni az elmaradt jövedelem iránti igényét, melynek eljárásjogi következménye az igény bizonyítatlanság miatti teljes körű elutasítása. Az elsőfokú ítélet perköltség viselés tárgyában hozott rendelkezését az alperes azért kifogásolta, mert álláspontja szerint nem felel meg a Pp. 81. § (1) bekezdésének, és nem igazodik az eltúlzott mértékű felperesi követeléshez, illetve a pernyertesség és pervesztesség arányához. A 33.042.000 forint összegű pertárgyértéket figyelembe véve a felperes mindössze 38%-ban lett pernyertes. A vagyoni igényének elutasítása esetén pedig 30-70% a pernyertesség-pervesztesség aránya.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla nem érintette az elsőfokú ítélet nem vagyoni kár megtérítése iránti kártalanítási keresetnek részben helyt adó, valamint a meghaladó keresetet elutasító rendelkezését, mivel az fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése alapos.

A fellebbezési eljárás tárgya kizárólag a jövedelemkiesésből eredő vagyoni kár megtérítése iránti kártalanítási követelés volt, melyet az elsőfokú bíróság a felperes részére a keresettel egyezően

2.691.000 forintban állapított meg és ezen összeg után késedelmi kamat fizetésére is kötelezte az alperest.

Az elsőfokú bíróság úgy adott helyt a vagyoni kárra alapított keresetnek, hogy az ítéleti tényállás nem tartalmazza azokat a körülményeket, melyek egyébként értékelésre kerültek. Az elsőfokú eljárás adatai alapján releváns tényállás ebben a körben a következők miatt nem is állapítható meg.

A felperes az elsőfokú eljárás során azt illetően, hogy a kiadatási őrizetbe kerülésekor milyen munkát végzett és abból milyen jövedelme származott, eltérő tényállításokat tett. A keresetlevélben feltüntetettek szerint adminisztrátorként dolgozott egy tisztítóipari cégnél, mely munkából havonta 300 euró jövedelemre tett szert. A 2014. október 27. napján tartott tárgyaláson (40. sorszámú jegyzőkönyv) személyesen úgy nyilatkozott, hogy takarító cége volt, 5-6 alkalmazottal áruházakban, irodákban takarítottak, a cég havi bevételét 6-7 ezer euróra becsüli. Házastársa tanúként a tárgyaláson azt vallotta, hogy egy munkahelyen dolgozott a férjével, aki céget vezetett (takarító cége volt), emellett festő és mázolósi munkákat vállalt. A 2016. január 14. napján tartott tárgyaláson a felperes jogi képviselője előadta: az elmaradt munkabér vonatkozásában nem tudták beszerezni a munkavégzéssel kapcsolatos papírokat, a felperes akkor éppen a C-nek dolgozott, ezért a magyarországi minimálbér havi összegével számolva kéri az elmaradt jövedelem megállapítását.

Mindezen nyilatkozatok mérlegelésével mindössze arra lehet következtetni, hogy a felperesnek volt jövedelme a fogvatartását megelőzően, azt azonban nem lehet megállapítani, hogy milyen jogviszonyból, milyen rendszerességgel, milyen összegű jövedelme származott. A feltárt tényekkel nem fér össze a magyarországi minimálbér figyelembevétele, nincs ugyanis peradat arra, hogy a felperes Magyarországon szerzett volna rendszeres jövedelmet.

A perben nem állt az elsőfokú bíróság rendelkezésére olyan bizonyíték, melyet a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján akként mérlegelhetett volna, hogy a felperes keresetvesztése a magyarországi minimálbér alapulvételével meghatározható. A magyarországi munkavállalók bére a felperes jövedelemvesztésének meghatározásánál nem lehet irányadó.

A Pp. 206. § (3) bekezdése által a bíróság a szabad belátás szerinti döntés jogával abban az esetben élhet, ha a követelés összege bizonyítás alapján nem határozható meg. Ha mód van a bizonyításra, azt nem lehet mellőzni, a bizonyítási lehetőségeket ki kell meríteni.

Az adott esetben bizonyítható lett volna a felperes jövedelme, az elsőfokú bíróság a Pp. 164. §-ában foglaltaknak megfelelően fel is hívta a bizonyításra és a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről is tájékoztatta. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bizonyítás sikertelensége a bizonyításra kötelezett felet terheli. Érdemi döntésében az elsőfokú bíróságnak kifejezésre kellett volna juttatnia a bizonyítatlanságból adódó hátrányt.

A vagyoni kár bizonyítottságának hiányában a felperes kártalanítási igényét el kellett utasítani.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezett körben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az alperes marasztalását 10.000.000 forintra, valamint az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira leszállította.

A megváltoztatás a felperesre hátrányosan érintette a pernyertesség-pervesztesség arányát. Az elsőfokú perköltség felől a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ennek figyelembevételével kellett határozni. Az ítéltábla az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló elsőfokú perköltségének összegét a

32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) és (6) bekezdésében foglaltak szerint, a ténylegesen kifejtett jogtanácsosi tevékenységgel is arányban álló 300.000 forintra emelte fel.

Az alperes fellebbezése eredményes volt, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltségét, melynek összegét az ítélet tábla az IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdése alapján a jogtanácsosi tevékenység munka- és időigényéhez igazodóan 50.000 forintban állapította meg. Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2016. november 24.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Magosi Szilvia s.k.. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: